

การพัฒนาเก้าอี้จากวัสดุพื้นถิ่น โดยใช้อัตลักษณ์เครื่องปั้นดินเผา กรณีศึกษา:บ้านห้วยบง อำเภอมือง จังหวัดอุดรธานี

A Chair Development form Local Materials by Adapting the Characteristic Pattern of Pottery : A Study Case of Ban Huay Bong, Amphur muang, Uttaradit Province

สิงหา ปรารมภ์^{1*}

^{1*} หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์ ภาควิชาโยธาและการออกแบบ
คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี 27 ถ.อินใจมี อ.เมือง จ.อุดรธานี 53000
โทร 055 411096 ต่อ 1361 E-mail : singha_tai@hotmail.com

บทคัดย่อ

การพัฒนาเก้าอี้จากวัสดุพื้นถิ่นโดยใช้อัตลักษณ์เครื่องปั้นดินเผา กรณีศึกษา:บ้านห้วยบง อำเภอมือง จังหวัดอุดรธานี มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ลวดลายเครื่องปั้นดินเผาบ้านห้วยบง 2) เพื่อพัฒนาเก้าอี้โดยใช้อัตลักษณ์ลวดลายเครื่องปั้นดินเผา และ 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อเก้าอี้ที่ใช้อัตลักษณ์เครื่องปั้นดินเผา

ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ศึกษาอัตลักษณ์ลวดลายเครื่องปั้นดินเผาบ้านห้วยบง ทราบว่า เครื่องปั้นดินเผาที่ขุดพบเป็นไห มีทั้งหมด 7 แบบ และถ้วย มีจำนวน 9 แบบ ส่วนที่ 2 คือนำผลที่ได้จากส่วนแรกสร้างต้นแบบเก้าอี้ ส่วนที่ 3 ทำการสอบถามความพึงพอใจกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 73 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการออกแบบที่มีความเหมาะสมกับเก้าอี้โดยใช้อัตลักษณ์เครื่องปั้นดินเผาอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก ทุกรายการประเมิน ทั้งด้านความเหมาะสมของรูปแบบผลิตภัณฑ์เก้าอี้ สามารถสะท้อนความเป็นเอกลักษณ์ลวดลายเครื่องปั้นดินเผา ความสวยงามของเก้าอี้ ลวดลายเหมาะสมกับการนำไปใช้ การใช้วัสดุ รูปทรงของเก้าอี้สามารถสื่อถึงอัตลักษณ์ของชุมชน ความเหมาะสมของโครงสร้าง ขนาด และสัดส่วน ของเก้าอี้ และความพึงพอใจโดยรวมของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับของความพึงพอใจมากอยู่ในระดับมาก เมื่อเทียบกับเกณฑ์ระดับคะแนนของการประเมิน

คำสำคัญ: เก้าอี้จากวัสดุพื้นถิ่น, อัตลักษณ์เครื่องปั้นดินเผา

Abstract

The research studied the patterns of pottery produced by Ban Huay Bong community, and to use these patterns in the decoration of chairs made from local materials. These patterns were then evaluated by users. There were 7 patterns found on jars and 9 patterns found on cups. Suitable patterns were chosen and used in the decoration of chairs. Questionnaires were later sent to 73 respondents for evaluation of the chairs. The questionnaire was evaluated based on a five-point scale (from 1 to 5 corresponding to no satisfaction up to highly satisfied). The topics of evaluation included

the suitability of the chair, the uniqueness of the pottery patterns, the attractiveness of the chair, the practicality of the chair, the choice of materials in making the chair, the shape of the chair, and its size and dimensions. The results showed that respondents were highly satisfied.

Keywords: chair from local materials, characteristic pattern of pottery.

1. บทนำ

อุตรดิตถ์ ตำนานเหล็กน้ำพี้ลือเลื่อง เมืองหลวงสาธวน บ้านพระยาพิชัยดาบหัก ถิ่นสักใหญ่ของโลก (จรินทร์ แก้วหนู, 2545.) อุตรดิตถ์มีผู้คนเข้ามาอาศัยอยู่ก่อน พ.ศ. 1000 สันนิษฐานจากโบราณวัตถุที่ค้นพบเป็นโลหะ ที่นิยมใช้ในยุคสัมฤทธิ์ตอนต้น ในสมัยสุโขทัยจังหวัดอุตรดิตถ์ได้มีการตั้งเมืองขึ้นหลายเมือง ทั้งเมืองฝาง เมืองสวรรคบุรี ที่เป็นเมืองปรากฏในศิลาจารึกของกรุงสุโขทัย คราวที่พระมหาธรรมราชาลิไทแห่งกรุงสุโขทัยได้ทรงสร้างพระมหาธาตุ นครชุมตอนท้ายของศิลาจารึกได้กล่าวถึงเมืองฝางซึ่งเป็นเมืองหนึ่งของอาณาจักรสุโขทัย เมืองฝางอยู่ในท้องที่อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์มีพื้นที่ 7,838 ตารางกิโลเมตร มี 9 อำเภอ

บ้านห้วยบง ตั้งอยู่หมู่ 7 บ้านห้วยบง ตำบลป่าเช่า อำเภอเมืองจังหวัดอุตรดิตถ์ ห่างจากตัวอำเภอ 12 กิโลเมตร ลักษณะของพื้นที่ชุมชนเป็นภูเขาสูง มีความชื้นและน้ำไหลจากภูเขาลงสู่ที่ราบเกือบตลอดปี มีการทำฝายปิดกั้นน้ำทั้งขนาดเล็กและใหญ่ เพื่อใช้สำหรับการเพาะปลูกพืชในฤดูแล้ง ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ปัจจุบันบริเวณลุ่มริมฝั่งนี้ได้ถูกค้นพบโบราณวัตถุ ทั้งเครื่องปั้นดินเผาที่เป็นไห และถ้วย รวมถึงเครื่องมือ เครื่องใช้ของบรรพบุรุษ ที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการในการดำรงชีวิต บริเวณที่ชาวบ้านขุดค้นพบวัตถุโบราณ อาจจะเคยเป็นที่ตั้งของชุมชนขนาดเล็กมาก่อน จากการค้นพบดังกล่าวทำให้ชาวบ้านร่วมกันสร้างพื้นที่จัดเก็บโบราณวัตถุ เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนขึ้น จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทราบว่าส่วนใหญ่ต้องการใช้เอกลักษณ์ของเครื่องปั้นดินเผาที่ขุดพบขึ้น นำมาสร้างเป็นเก้าอี้พักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาชมศูนย์ศิลปหัตถกรรม

ด้วยเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่สร้างต้นแบบเก้าอี้โดยใช้เอกลักษณ์เครื่องปั้นดินเผาบ้านห้วยบง ให้สำหรับนักท่องเที่ยวได้พักผ่อนระยะสั้น โดยใช้หลักทฤษฎีการออกแบบเฟอร์นิเจอร์เพื่อตอบสนองคนกลุ่มใหญ่ที่เน้นการพัฒนาด้าน รูปแบบ ความเหมาะสมของโครงสร้าง ขนาด และสัดส่วน ของเก้าอี้ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อเก้าอี้ที่ใช้เอกลักษณ์เครื่องปั้นดินเผา

2. วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ลวดลายเครื่องปั้นดินเผา บ้านห้วยบง จังหวัดอุตรดิตถ์
- 2.2 เพื่อพัฒนาเก้าอี้โดยใช้เอกลักษณ์ลวดลายเครื่องปั้นดินเผา
- 2.3 เพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อเก้าอี้ที่ใช้เอกลักษณ์เครื่องปั้นดินเผา

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย เรื่องการพัฒนาเก้าอี้จากวัสดุพื้นถิ่น โดยใช้อัตลักษณ์เครื่องปั้นดินเผา กรณีศึกษา : บ้านห้วยบง จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิด คือ

1) กรอบแนวคิดการออกแบบเฟอร์นิเจอร์เพื่อตอบสนองคนกลุ่มใหญ่ (วรรณิ สหสมโชค, 2549 : 6-16) ประกอบด้วยมีการพัฒนาด้านรูปทรง และพื้นผิว เพื่อให้สอดคล้องกับวัสดุ เทคนิคการผลิต และความสวยงามของรูปทรง

2) กรอบแนวคิดของการประเมินความพึงพอใจ (Korman, A.K., 1977 อ้างอิงในสมศักดิ์ คงเทียง และอัญชลี โพธิ์ทอง, 2542: 161-162) คือ

2.1) ความพึงพอใจด้านรูปแบบของเก้าอี้

2.2) ความพึงพอใจความเหมาะสมของโครงสร้าง ขนาด และสัดส่วน ของเก้าอี้

2.3) ความพึงพอใจด้านวัสดุที่เลือกใช้การผสมผสานวัสดุธรรมชาติและกึ่งธรรมชาติ

2.4) ความพึงพอใจด้านความสวยงาม

3.2 ขอบเขตของงานวิจัย

ขอบเขตของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ขอบเขตของประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ 2 กลุ่มคือ

1.1) กลุ่มผู้ดูแลศูนย์ศิลปหัตถกรรมบ้านห้วยบง จำนวน 5 คน

1.2) นักท่องเที่ยวที่เข้ามาชมศูนย์ศิลปหัตถกรรมบ้านห้วยบง ในรอบ 1 เดือน

จำนวน 90 คน

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ กลุ่มชุมชนศูนย์ศิลปหัตถกรรมบ้านห้วยบงและผู้เข้าเยี่ยมชมศูนย์ศิลปหัตถกรรมบ้านห้วยบงโดยผู้วิจัยใช้หลักเกณฑ์กำหนดตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970 อ้างอิงใน นิรัช สุดสังข์, 2548 : 48-49.) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หรือมีความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้นร้อยละ 5 จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ คือ

2.1) กลุ่มผู้ดูแลศูนย์ศิลปหัตถกรรม จำนวน 5 คนใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เนื่องจากเป็นผู้ดูแลศูนย์ศิลปหัตถกรรมบ้านห้วยบง

2.2) นักท่องเที่ยวที่เข้ามาชมศูนย์ศิลปหัตถกรรมบ้านห้วยบง ในรอบ 1 เดือน 73 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ

4. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาเก้าอี้จากวัสดุพื้นถิ่นโดยใช้อัตลักษณ์เครื่องปั้นดินเผา กรณีศึกษา : บ้านห้วยบง จังหวัดอุดรธานี คือ

4.1 แบบสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ มีจุดมุ่งหมายเพื่อสรุปข้อมูล และความต้องการที่ชัดเจนของกลุ่มตัวอย่าง เป็นการสัมภาษณ์กลุ่มชุมชนศูนย์ศิลปหัตถกรรม บ้านห้วยบง จำนวน 5 คน เป็นผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญของการศึกษาลวดลาย นำมาสรุปเป็นแนวทางในการออกแบบ มีขั้นตอนการสร้างการวิจัยดังนี้

1) พิจารณาองค์ประกอบของแบบสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ

1.1) คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบสัมภาษณ์

1.2) คำถามเกี่ยวกับการถามข้อมูลของลวดลายวัตถุโบราณ

1.3) คำถามเกี่ยวกับการออกแบบลวดลายด้วยวัสดุฟางข้าว และผักตบชวา โดยใช้ลวดลายอัตลักษณ์เครื่องปั้นดินเผา บ้านห้วยบง ตำบลป่าเป้า จังหวัดอุดรธานี

2) พิจารณาลักษณะคำถามที่จะสัมภาษณ์

3) คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบสัมภาษณ์

4.2 แบบสอบถามความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยที่มีต่อเก้าอี้ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบขึ้น โดยพิจารณาจาก

1) รูปแบบของเก้าอี้

2) ความเหมาะสมของโครงสร้าง ขนาด และสัดส่วน ของเก้าอี้

3) วัสดุที่เลือกใช้ในการผสมผสานวัสดุธรรมชาติและกึ่งธรรมชาติ

4) ความสวยงาม

เกณฑ์ในการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยใช้เกณฑ์ดังนี้

4.50 - 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

3.50 - 4.49 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมาก

2.50 - 3.49 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

1.50 - 2.49 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อย

1.00 - 1.49 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

4.3 การสร้างเครื่องมือของการวิจัย มีลำดับขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามดังนี้ (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และอัจฉรา ชำนิประศาสน์, 2547 : 113-121.)

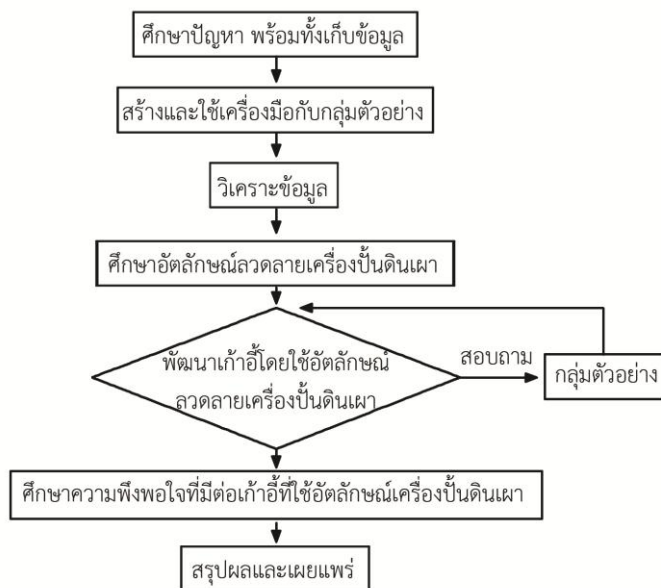
ขั้นที่ 1 เตรียมข้อมูล พิจารณาทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และวัตถุประสงค์ ใช้คำถามเกี่ยวข้องกับเฟอร์นิเจอร์ที่ใช้อัตลักษณ์ลวดลายเครื่องปั้นดินเผา

ขั้นที่ 2 เลือกชนิดของคำถามเป็นแบบปลายปิด

ขั้นที่ 3 กำหนดคำถามที่ต้องการถาม

ขั้นที่ 4 ร่างแบบสอบถาม โดยแยกออกเป็น 4 ส่วน คือ ส่วนคำชี้แจงแสดงรายละเอียดของแบบสอบถามให้ผู้ตอบแบบสอบถาม, ส่วนที่เป็นสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม, ส่วนที่เป็นเนื้อหาทำการสอบถามเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจ และส่วนที่เป็นข้อเสนอแนะ

ขั้นที่ 5 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

ภาพที่ 1 แสดงขั้นตอนการดำเนินโครงการ

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนของการพัฒนาเก้าอี้จากวัสดุพื้นถิ่นโดยใช้อัตลักษณ์เครื่องปั้นดินเผา กรณีศึกษา: บ้านห้วยบง จังหวัดอุดรธานี คือ

5.1 ข้อมูลทุติยภูมิเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

5.2 ข้อมูลปฐมภูมิเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย และทำการศึกษาวัตถุโบราณที่ขุดพบ บ้านห้วยบง ตำบลป่าเซ่า จังหวัดอุดรธานี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินโครงการ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การศึกษาอัตลักษณ์ลวดลายเครื่องปั้นดินเผา สรุปผลข้อมูลจากเอกสาร ตำรา เก็บข้อมูลของลวดลายเครื่องปั้นดินเผา บ้านห้วยบง ตำบลป่าเซ่า จังหวัดอุดรธานี และจากการสัมภาษณ์นำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลข้อมูล โดยการตรวจสอบข้อมูลของการตอบของผู้ตอบว่าคำตอบตรงกับประเด็นคำถามใช่หรือไม่ และตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Denzin, 1970 อ้างอิงใน สุภางค์ จันทวานิช, 2533.) เพื่อพิสูจน์ในลักษณะการตอบคำถามของผู้ให้ข้อมูลมีลักษณะใกล้เคียงกัน และทำการสรุปผลที่คาดว่าจะข้อมูลเป็นจริง

6.2 การพัฒนาเก้าอี้โดยใช้อัตลักษณ์ลวดลายเครื่องปั้นดินเผา การออกแบบโดยใช้หลักการเขียนภาพทั้ง 3 ระยะ (รัฐไท พรเจริญ, 2552.) คือ 1) การเขียนเส้นร่างโครงสร้าง 2) ระยะการคิดและการถ่ายทอดเส้นร่างภาพลงในโครงสร้าง 3) ระยะการเขียนเน้นเก็บเส้นจริงของ

จากนั้นทำการสรุปแนวคิดรวบยอดของภาพ และใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการคัดเลือกแบบ นำข้อมูลทำการสังเคราะห์และสรุปผล จากนั้นเข้าสู่ขั้นตอนของการทำหุ่นจำลองพร้อมการตรวจสอบข้อบกพร่อง ปรับปรุงแก้ไข และสร้างต้นแบบที่สมบูรณ์

6.3 การศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อเก้าอี้ที่ใช้อัตลักษณ์เครื่องปั้นดินเผา วิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของการใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยบรรยายอธิบาย

ลักษณะตัวแปรเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ ทั้งร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สถิติการหาค่าทีกรณีกกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว (one-samples test) เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์ระดับความพึงพอใจ โดยกำหนดอยู่ที่คะแนน 3.50

7. ผลการวิจัย

7.1 ผลจากการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสรุปข้อมูล และความต้องการที่ชัดเจนของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน โดยถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบสัมภาษณ์ ข้อมูลของลวดลายวัตถุโบราณ และถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของวัสดุที่นำมาใช้ ทราบว่าส่วนใหญ่ต้องการให้ใช้อัตลักษณ์ของเครื่องปั้นดินเผาที่ขุดพบ ณ บริเวณหมู่บ้านห้วยบง ตำบลป่าเช่า จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยใช้ฟางข้าว และผักตบชวาที่เป็นวัสดุพื้นถิ่น นำมาสร้างเป็นเก้าอี้พักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาชมศูนย์ศิลปหัตถกรรม จากข้อเสนอแนะดังกล่าวผู้วิจัยสร้างต้นแบบเก้าอี้ที่ใช้อัตลักษณ์เครื่องปั้นดินเผา บ้านห้วยบง สำหรับนักท่องเที่ยวได้พักผ่อนระยะสั้น เนื่องจากหากเป็นการพักผ่อนระยะยาวอาจทำให้จำนวนของเก้าอี้ไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาชมศูนย์ศิลปหัตถกรรม โดยใช้กรอบแนวคิดของงานวิจัยเป็นแนวทางในการออกแบบ

7.2 ผลของการศึกษาอัตลักษณ์ลวดลายเครื่องปั้นดินเผา ผู้วิจัยศึกษาเรื่องการศึกษาลวดลายเครื่องปั้นดินเผา กลุ่มชุมชนทำการค้นพบวัตถุโบราณ สำหรับเป็นเครื่องใช้ หรือเชรามิกดั้งเดิม ยังมีจำนวนไม่มาก ผู้วิจัยวิเคราะห์เครื่องปั้นดินเผาที่มีลวดลาย ดังนี้

1) การศึกษาลวดลายเครื่องปั้นดินเผาที่เป็นไห มีจำนวน 7 แบบ

แบบที่ 1

แบบที่ 2

แบบที่ 3

แบบที่ 4

แบบที่ 5

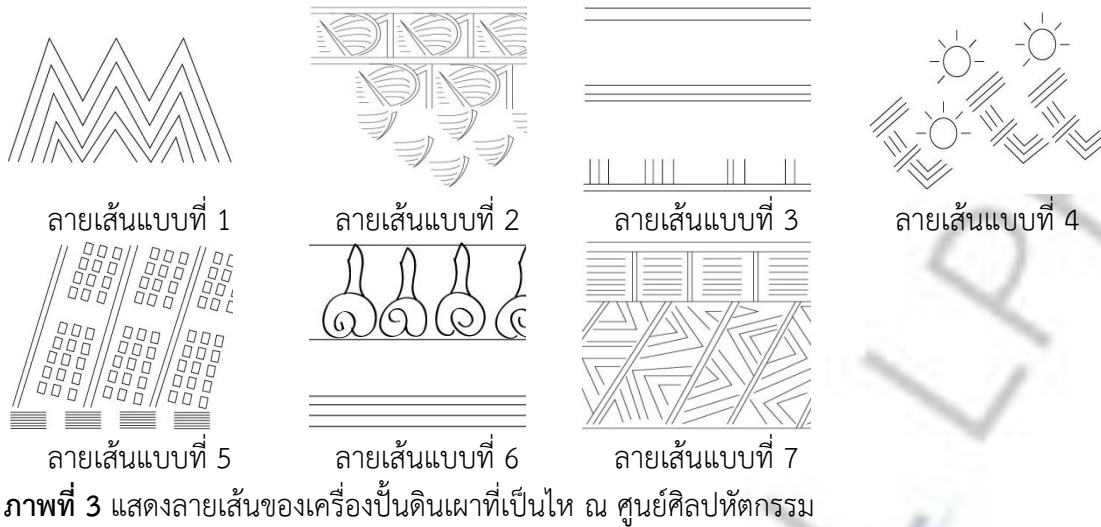

แบบที่ 6

แบบที่ 7

ภาพที่ 2 เครื่องปั้นดินเผาที่เป็นไห ณ ศูนย์ศิลปหัตถกรรม บ้านห้วยบง จังหวัดอุดรดิตถ์

2) การศึกษาลวดลายเครื่องปั้นดินเผาที่เป็นถ้วย มีจำนวน 9 แบบ

ภาพที่ 4 เครื่องปั้นดินเผาที่เป็นถ้วย ณ ศูนย์ศิลปหัตถกรรม บ้านห้วยบง จังหวัดอุดรธานี

ภาพที่ 5 เครื่องปั้นดินเผาที่เป็นถ้วยแบบ ณ ศูนย์ศิลปะหัตถกรรม

7.3 ผลของการพัฒนาเก้าอี้โดยใช้อัตลักษณ์ลวดลายเครื่องปั้นดินเผา ผู้วิจัยได้นำข้อมูลใน ส่วนของการศึกษาอัตลักษณ์ รูปลักษณะของไห และถ้วย จากเครื่องปั้นดินเผาของชุมชน ณ ศูนย์ศิลป หัตถกรรม บ้านห้วยบง จังหวัดอุดรธานี เป็นแนวทางในการออกแบบ

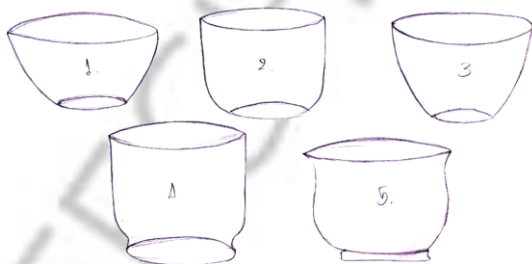
1) การศึกษาอัตลักษณ์ของลวดลายเครื่องปั้นดินเผาทราบว่า มีลักษณะของลวดลาย เครื่องปั้นดินเผาที่มีรูปทรงและลวดลายของแต่ละชิ้นไม่เหมือนกัน เช่นทรงฐานกว้าง หรือปากคอกว้าง ขึ้นอยู่กับการใช้งาน ปรากฏลวดลายอยู่ตรงคอภาชนะ ลักษณะเป็นคลื่นสลับฟันปลาต่อกัน ลายคลื่น คล้ายลายหอยที่กำลังเปิดฝาเรียงกันจนรอบภาชนะไปเรื่อย ๆ จนรอบ บางชนิดมีลักษณะของรูปทรง ที่สูง แต่มีฐานที่แคบ พบลวดลายอยู่ตรงคอแจกัน ลักษณะของลวดลายเครื่องปั้นดินเผาที่มีรูปทรง แตกต่างไปตามลักษณะการใช้งาน ลวดลายของแต่ละชิ้นไม่เหมือนกันทำให้เกิดความหลากหลายของ ลวดลาย ทั้งลายของหม่อมวลดอกไม้ มี 5 สี เขียวคราม แดง ชมพู น้ำตาล ม่วง ลักษณะของรูปทรง ของก้นถ้วยตื้น แต่ปากถ้วยกว้างออก ลงสีที่มีรูปคล้ายดอกบัว ลายละเอียดของถ้วยมีการผสมผสาน ลวดลายเข้ารวมกันมีลักษณะคล้ายดอกไม้ กิ่งไม้ เถาวัลย์ รอบดอกไม้ และมีลวดลายคล้ายกลีบบัวบาน คว่า – หางย ใช้สีน้ำเงินเข้มตรงขอบฐาน สีน้ำเงินอ่อนเป็นลายเส้นกลีบบัว บางถ้วยมีลวดลายคล้ายต้นไม้ มีลักษณะเป็นพุ่ม ใช้รูปทรงของกิ่ง และใบ ตกแต่งลวดลายรอบถ้วย

2) การศึกษารูปลักษณะของไห ศูนย์ศิลปหัตถกรรม บ้านห้วยบง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการ ออกแบบเฟอร์นิเจอร์

ภาพที่ 6 แสดงรูปลักษณะของไห ศูนย์ศิลปหัตถกรรม บ้านห้วยบง

3) การศึกษารูปลักษณะของถ้วย ศูนย์ศิลปหัตถกรรม บ้านห้วยบง เพื่อใช้เป็นแนวทาง ในการออกแบบเฟอร์นิเจอร์

ภาพที่ 7 แสดงรูปลักษณะของถ้วย ศูนย์ศิลปหัตถกรรม บ้านห้วยบง

7.4 ผลการพัฒนาเก้าอี้โดยใช้อัตลักษณ์ลวดลายเครื่องปั้นดินเผา

1) รูปแบบได้จากแนวความคิดของรูปทรง การออกแบบลวดลายด้วยวัสดุฟางข้าว และผักตบชวา ที่ใช้อัตลักษณ์ลวดลายเครื่องปั้นดินเผาบ้านห้วยบง จังหวัดอุดรธานี

ภาพที่ 8 แสดงรูปแบบได้จากแนวความคิดของรูปทรงของถ้วยและไห

2) รูปแบบของภาพสรุปแนวคิดรวบยอด ของการพัฒนาเก้าอี้โดยใช้อัตลักษณ์ลวดลายเครื่องปั้นดินเผา

แบบที่ 1

แบบที่ 2

แบบที่ 3

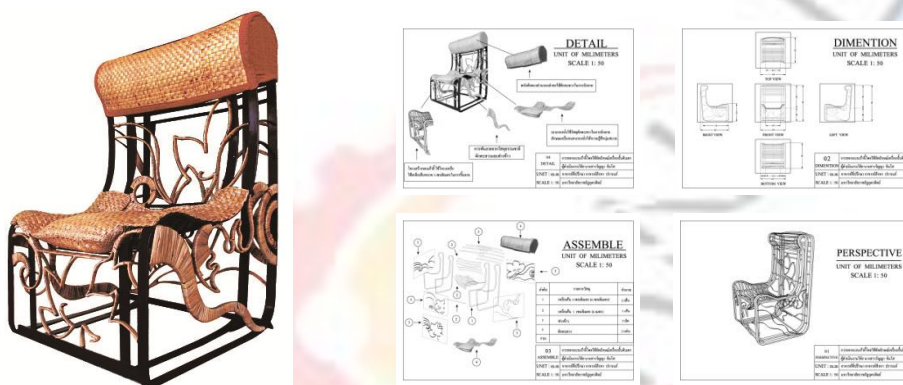
ภาพที่ 9 แสดงรูปแบบของภาพสรุปแนวคิดรวบยอด

แนวความคิดรูปแบบที่ 1 เป็นเก้าอี้รูปทรงของเครื่องปั้นดินเผาทรงสูงฐานกว้าง มีพนักพิงด้านบนรับกับลำคอของผู้นั่ง โดยโครงสร้างใช้เหล็กเส้นแบน เป็นส่วนขึ้นโครงทั้งหมด ลวดลายได้จากการถอดลายจากลายเครื่องปั้นดินเผาที่ได้ทำการถอดลาย ผู้วิจัยใช้แนวคิดในการตัดทอนรูปแบบที่มีอยู่ทำให้เกิดลวดลายที่เกิดจากลายเครื่องปั้นดินเผาและแนวคิดของผู้วิจัยได้ทำการออกแบบโดยเลือกใช้ความเป็นเอกลักษณ์ส่วนเองที่ลวดลายทั้งหมด 5 ด้าน ทั้งด้านหน้า ด้านข้าง ด้านหลัง และส่วนของพนักพิงทำให้เกิดลวดลายลงบนเก้าอี้ทุก ด้านในสัดส่วนที่มองเห็นได้ชัดเจน

แนวความคิดรูปแบบที่ 2 เก้าอี้รูปทรงของเครื่องปั้นดินเผาเป็นแนวคิดที่ได้จากเครื่องปั้นดินเผาที่เป็นถ้วย พื้นที่ในการนั่งความสูงจะสูงจากพื้นโครงสร้างใช้เหล็กเส้นแบนขึ้นโครงทั้งหมด และส่วนของลวดลายด้านหลัง แนวคิดนี้ใช้ลวดลายเพียงด้านหลังของเก้าอี้โดยใช้ตั้งแต่พนักพิงด้านหลังจนถึงพื้นของเก้าอี้ ลวดลายได้จากการถอดลายจากลายเครื่องปั้นดินเผาโดยนำลวดลายนั้นนำมาจัดวางให้มีเหล็กเส้นใหญ่ขนาด 3 เซนติเมตร เป็นส่วนแบ่งระหว่างลวดลาย

แนวความคิดรูปแบบที่ 3 แก้วรูปทรงของเครื่องปั้นดินเผาทรงสูงฐานแคบมีพนักพิง ลักษณะโค้งรับกับแผ่นหลังโดยโครงสร้างใช้เหล็กเส้นแบน เป็นส่วนขึ้นโครงทั้งหมด ลวดลายได้จากการถอดลายจากลายเครื่องปั้นดินเผาที่ได้ทำการถอดลาย ผู้วิจัยได้ออกแบบให้มีเอกลักษณ์เฉพาะที่ใส่ลวดลายส่วนใหญ่อยู่ที่ด้านหลังของเก้าอี้ทำให้เกิดลวดลายลงบนเก้าอี้ทุก ๆ ด้านในสัดส่วนที่มองเห็นได้ชัดเจน ลวดลายได้จากการฉาบด้วยเซรามิกลักษณะเป็นลวดลายดอกไม้ในส่วนของที่นั่ง ขอบด้านล่างจะใช้ลายเส้นขนาดก้นกับเก้าอี้จำนวน 4 เส้น โดยมีลายเส้นชั้นเป็น ซี สลับกันเป็นแนวตั้งฉากจนรอบตัวเก้าอี้ด้านหน้า

ผู้วิจัยได้นำแนวความคิดทั้ง 3 รูปแบบ สอบถามกลุ่มผู้ดูแลศูนย์ศิลปหัตถกรรมทั้ง 5 คน ทราบว่าทุกคนมีความพึงพอใจในรูปแบบ 1 ที่เกิดจากการนำรูปทรงและลวดลายของเครื่องปั้นดินเผาที่มีฐานกว้าง นำมาสร้างเป็นต้นแบบเก้าอี้มากที่สุด

ภาพที่ 10 แสดงภาพของต้นแบบเก้าอี้จากอัตลักษณ์ลวดลายเครื่องปั้นดินเผา

7.4 ผลของวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง 73 คน พบว่าข้อมูลพื้นฐานส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 90.0 และเพศหญิง จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 76.0 มีช่วงอายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0 ช่วงอายุ 21-25 ปี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 52.0 ช่วงอายุ 26-35 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 ช่วงอายุ 36-50 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 42.0 ช่วงอายุ มากกว่า 51 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 28.0 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากประกอบอาชีพนักศึกษา จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 64.0 รองลงมาประกอบอาชีพ ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 32.0 อาชีพรับจ้างจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0 อาชีพหน่วยงานของรัฐ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0 อาชีพหน่วยงานของเอกชน จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างส่วนมากอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 74.0 รองลงมาคือต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 56.0 ศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโท จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0 และกลุ่มตัวอย่างเคยเยี่ยมชมศูนย์ศิลปหัตถกรรมบ้านห้วยบงส่วนใหญ่เคยเข้าเยี่ยมชม จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 82.0 สำหรับ ผู้ที่ไม่เคยเยี่ยมชม จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 64.0

ตารางที่ 1 ตารางการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาความพึงพอใจ (ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)

ที่	รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.
1	ความเหมาะสมของรูปแบบของเก้าอี้ผลิตภัณฑ์เก้าอี้พักผ่อน	4.04	0.65
2	การออกแบบสามารถสะท้อนความเป็นเอกลักษณ์ลวดลายเครื่องปั้นดินเผา	4.00	0.69
3	ความสวยงามของเก้าอี้พักผ่อน	3.86	0.67
4	ลวดลายเหมาะสมกับการนำไปใช้	3.96	0.70
5	ความเหมาะสมของวัสดุที่เลือกใช้การผสมผสานวัสดุธรรมชาติและกิ่งธรรมชาติ	3.99	0.66
6	รูปทรงของเก้าอี้สามารถสื่อถึงชุมชน	3.96	0.70
7	ความเหมาะสมของโครงสร้าง ขนาด และสัดส่วน ของเก้าอี้	3.93	0.69
รวม		3.96	0.68

ผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างพิจารณาตามรายการประเมินพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อความเหมาะสมของรูปแบบของเก้าอี้ผลิตภัณฑ์เก้าอี้พักผ่อนสูงสุด ($\bar{x}$ = 4.04, SD=0.65) และพึงพอใจน้อยที่สุดคือความสวยงามของเก้าอี้พักผ่อน ($\bar{x}$ = 3.86, SD=0.67) โดยรวมกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.96, SD=0.68)

ตารางที่ 2 ตารางการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์ (One-Sample Test)

	Test Value = 3.50					
	t	df	Sig.(2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
ค่าเฉลี่ย	21.34	6	0.00	0.46	0.41	0.52

8. อภิปรายผลการวิจัย

ผลของการศึกษาอัตลักษณ์ของลวดลายเครื่องปั้นดินเผา บ้านห้วยบง ตำบลป่าเขา จังหวัดอุดรธานี ทั้งลวดลายที่เป็นไห และถ้วย ทราบว่า มีลักษณะของลวดลายเครื่องปั้นดินเผาที่มีรูปทรงและลวดลายของแต่ละชิ้นไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับการใช้งาน มีการผสมผสานลวดลายเข้ารวมกันมีลักษณะคล้ายดอกไม้ กิ่งไม้ เถาวัลย์ รอบดอกไม้ และมีลวดลายคล้ายกลีบบัวบาน คำว่า – หงาย ใช้สีน้ำเงินเข้มตรงขอบฐาน สีน้ำเงินอ่อนเป็นลายเส้นกลีบบัว บางถ้วยมีลวดลายคล้ายต้นไม้ มีลักษณะเป็นพุ่มใช้รูปทรงของกิ่ง และใบ ตกแต่งลวดลายรอบถ้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ อังกาบ บุญสูง (2556 : 85-97.) ที่ใช้เอกลักษณ์ด้านประเพณี และวิถีชีวิตของชุมชนเป็นแนวทางในการออกแบบ

ในส่วนของการพัฒนาเก้าอี้โดยใช้อัตลักษณ์ลวดลายเครื่องปั้นดินเผา คำนึงถึงต้องตอบสนองคนกลุ่มใหญ่ ในส่วนของกระบวนการออกแบบ ให้สอดคล้องกับแนวคิดของ รัฐไท พรเจริญ (2552 : 2-18.) ที่ใช้หลักการเขียนภาพทั้ง 3 ระยะ ระยะการเขียนเส้นร่างโครงสร้าง ระยะการคิดและการถ่ายทอดเส้นร่างภาพลงในโครงสร้าง และระยะการเขียนเน้นเก็บเส้นจริง จากนั้นสรุปแนวคิดรวบยอดของภาพ โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิทย์ อินทิพย์ (2555 : 89-102.) ที่ต้องคำนึงถึงแนวคิดการ

ออกแบบ และพัฒนา 5 ประการ คือ ลักษณะเฉพาะถิ่น ความสวยงาม ประโยชน์ใช้สอย ขนาด สัดส่วน และคำนึงถึงกรรมวิธีการผลิต

การนำวัสดุที่ใช้เป็นฟางข้าวและผักตบชวา ที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย บุญพิทักษ์ และวรทัศน์ ศรีวิชัย (2551) ที่พบว่าคุณสมบัติของผักตบชวาสามารถนำมาผลิตเป็นเฟอร์นิเจอร์ได้ เนื่องจากเป็นพืชที่มีคุณสมบัติที่ดีในการนำมาจักสาน และสอดคล้องกับผลของการศึกษาและออกแบบ บรรจุภัณฑ์จากไม้ไผ่ สำหรับเครื่องหอม ที่มีการนำลวดลายพัฒนาและลวดลายประดิษฐ์นำมาประยุกต์ใช้ในการสร้างผลงาน

การศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อเก้าอี้ที่ใช้สัญลักษณ์เครื่องปั้นดินเผา ให้มีความสอดคล้องกับ แนวคิดการทดสอบความพึงพอใจของ ที่กำหนดประเด็นในการทดสอบคือ

- ความพึงพอใจด้านรูปแบบของเก้าอี้
- ความพึงพอใจความเหมาะสมของโครงสร้าง ขนาด และสัดส่วน ของเก้าอี้
- ความพึงพอใจด้านวัสดุที่เลือกใช้การผสมผสานวัสดุธรรมชาติและสังเคราะห์
- ความพึงพอใจด้านความสวยงาม

งานวิจัยครั้งนี้สามารถนำอัตลักษณ์ของเครื่องปั้นดินเผา ที่เป็นไห และถ้วย ของชุมชนบ้าน ห้วยบง สามารถผลิตได้จริงตามความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง ตลอดจนพิจารณางานวิจัยต้นแบบนี้ ในการสร้างผลงานที่มีลักษณะที่ใกล้เคียง

9. ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในเรื่องของการนำผลข้อมูลไปใช้ คือในส่วนของการศึกษาประวัติ เรื่องราวความเป็นมาของเครื่องปั้นดินเผา บ้านห้วยบง ตำบลป่าเช่า จังหวัดอุดรธานี มีความหลากหลายทั้งขนาด รูปทรง และลวดลาย การลงพื้นที่ข้อมูลที่ได้ส่วนใหญ่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่ม ผู้ดูแลศูนย์ศิลปหัตถกรรม บ้านห้วยบง ทำให้ข้อมูลที่ได้ไม่ตรงกันโดยเกิดจากการปรุงแต่งตาม แนวความคิดของผู้ช้พบเครื่องปั้นดินเผาแล้วเล่าต่อกันมา ไม่ทราบแน่ชัดว่าแหล่งที่มาของ เครื่องปั้นดินเผาที่ช้พบนั้นมาจากสถานที่ไหน ควรศึกษาประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นก่อนทำการสรุปผลข้อมูล ในส่วนของการพัฒนาเก้าอี้ สามารถพัฒนาต่อทั้งรูปแบบของเก้าอี้ โครงสร้าง ขนาด สัดส่วน รวมถึงวัสดุที่เลือกใช้การผสมผสานวัสดุธรรมชาติและสังเคราะห์ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเกิด พื่อใจมากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป คือ รูปแบบของเก้าอี้ สามารถพัฒนาให้มีความหลากหลาย ขึ้นอยู่กับรูปแบบของวัตถุโบราณที่ค้นพบขึ้นนำมาเป็นแนวทางในการออกแบบ และสื่อถึงอัตลักษณ์ ของกลุ่มชุมชนบ้านห้วยบง ตำบลป่าเช่า จังหวัดอุดรธานี

10. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจากทุนอุดหนุนการวิจัยของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี และขอขอบคุณนักศึกษาสาขาคอมพิวเตอร์เพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการวิจัยครั้งนี้

11. เอกสารอ้างอิง

- จรินทร์ แก้วหนู และคณะ. (2553). **ตำนานเมืองลุ่ม ปุโลมเผ้าทรัพย์เล่มที่ 1 เครื่องปั้นดินเผา. โรงเรียนเทศบาลวัดคลองโพธิ์. ม.ป.ท.**
- จรินทร์ แก้วหนู และคณะ. (2553). **ตำนานเมืองลุ่ม ปุโลมเผ้าทรัพย์เล่มที่ 3 เครื่องปั้นดินเผา. โรงเรียนเทศบาลวัดคลองโพธิ์. ม.ป.ท.**
- นวนน้อย บุญวงศ์. (2539). **หลักการออกแบบ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- นิรัช สุดสังข์. (2548). **การวิจัยออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.**
- รัฐไท พรเจริญ. (2552). **เส้นและแนวคิดในการออกแบบผลิตภัณฑ์ 1. กรุงเทพฯ : ส.ส.ท.**
- ลัดดาวลัย เพชรโรจน์ และอัจฉรา ชำนิประศาสน์. (2547). **ระเบียบวิธีการวิจัย. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์.**
- วรรณิ์ สหสมโชค. (2549). **ออกแบบเฟอร์นิเจอร์. กรุงเทพฯ : ส.ส.ท.**
- สุจินันท์ ดาวเดือน. (2556). **การศึกษาและออกแบบบรรจุภัณฑ์จากไม้ไผ่ สำหรับผลิตภัณฑ์เครื่องหอม. วารสารวิชาการ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2556, หน้า 70-84.**
- สุวิทย์ อินทิพย์. (2555). **การพัฒนางานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาในเอกลักษณ์ของชุมชนมอญปากเกร็ดสำหรับเป็นผลิตภัณฑ์ร่วมสมัย. วารสารวิชาการ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2555, หน้า 89-102.**
- สุภางค์ จันทวานิช. (2533). **วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- สมชาย บุญพิทักษ์ และวรทัศน์ ศรีวิชัย (2551). **รายงานการวิจัยเรื่อง โครงการวิจัยการศึกษาและพัฒนาฝึกบวชสำหรับผลิตเฟอร์นิเจอร์. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ตาก.**
- สมศักดิ์ คงเที่ยง และอัญชลี โพธิ์ทอง. (2542). **การบริหารบุคลากรและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. ภาควิชาการบริหารการศึกษาและอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.**
- อุดมศักดิ์ สาริบุตร. (2540). **ออกแบบเฟอร์นิเจอร์. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.**
- อังกาบ บุญสูง. (2556). **การออกแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมือง อำเภอฟากท่า จังหวัดอุตรดิตถ์. วารสารวิชาการ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2556, หน้า 85-97.**